

egy delegációs ebéddel elismertetik a magyar állam szuverénitása. A magyar delegátusok nem kapnak rosszabb ebédet, mint az osztrákok. Mi kell ennél több? Legyünk boldogok — dobzse.

Ne tessék ezen mosolyogni. Hajdan a király kezében volt a hatalom s azt a királyt, a ki idegen kézbe csuszta át ezt a hatalmat, siró mosolylyal nevezte el a história Dobzse Lászlónak. Ezt a kis fiókparlamentet is, mely oly bámulatos könnyelműséggel kezeli azaz nem kezeli az ellenőrzés jogát: a delegációt is keserű gunnyal fogja a jövő elkeresztelni dobzse parlamentnek.

Dr. K. A.

A kereskedelmi miniszter új rendelete.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter rendeletileg utasította az összes szállító postamestereket és postahivatalokat, hogy kocsisait a postaszállítás szabályszerű eszközlése körül és főleg a tilos utasszállítás s utközben való ácsorgás szempontjából szigorúan ellenőrizzék.

A minisztert ennek a rendeletnek kibocsátására az a körülmény indította, hogy legújabbban is előfordultak esetek, amikor olyan egyének, akiket a postakocsis utközben a kocsi felvétel, a postakocsist előzetes megállapodásukhoz képest meggyilkolták és kirabolták.

A rendelet szigorú ellenőrzésére a kerületi biztosokat ugyanezen rendelettel utasította a miniszter.

A szerb kormányválság.

A kormányválságot valószínűleg a kabinet rekonstrukciójával fogják megoldani és a miniszteriumot is Gonics fogja megalakítani. A tulzó radikálisok közül kilép a kormányból Nikola Nikolics, Sztojanovics, Petrovics és Andrejevics. Az új kabinet pénzügyminisztere Protics mostani belügyminiszter lesz, a belügyi

tárczát Milosavlyevics, a közoktatástügyit Simics Szvetozár, a kereskedelmet Krisztkovics, a hadügyit pedig vagy Siskovics, vagy Patnik fogja átvenni. A tulzó radikálisok visszautasították a nekik kínált tárczákat. A kormány halogatja a megalakulást, jóllehet a király egyre sürgeti. Valószínű, hogy az új minisztérium holnapra már bemutatkozik a királynak. A válság megoldását sulyosítja az, hogy nemcsak pénzügyi természetű kérdések, hanem az összeesküvők eltávolításának ügye is belejátszik a kormányválságba.

Az interpellációk sorsa.

— Dr. Várady Zsigmond indítványa. —

Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága tegnap délután tárgyalta dr. **Várady Zsigmond**-nak a városi törvényhatósági bizottság elé be-terjesztett azon indítványát, hogy a jövőben a városi közgyűléseken a polgármester jelentése és ennek kapcsán az interpellációk nem a közgyűlés elején, hanem a végén terjesztessenek elő.

Az indítványt a tanács véleményezés céljából kiadta a jogügyi szakbizottságnak.

Ez alkalomból szokatlan nagy számban gyűltek össze a szakbizottság tagjai.

Dus László elnöklete alatt jelen voltak: Tóth Márton, dr. Várady Zsigmond, Szokoly Tamás, Révész Jakab, dr. Kurländer Ede, dr. Friedländer Samu, dr. Stocker József, dr. Gyémánt Jenő, Mezey Mihály, Mihelffy Adolf, dr. Sonnenfeld Zsigmond.

Dus László elnök teljes szövegében felolvasta dr. Várady Zsigmond indítványát, amelyet annak idején részletesen ismertettünk.

Dr. **Friedländer** Samu helyesli, hogy az indítvány megtétele és sejtje, hogy a tényleg elfajult interpellációk idézték elő s az a célja, hogy a jövőben visszaélések ne történjenek. Voltunk mi is bizonyos fokig stréberék — nyomond. (Dr. Várady Zsigmond: Nem voltunk! Mi most már nem élünk ezzel a fegyverrel, de a fiataltságot hagyjuk. Az a nézete, hogy a cél már az indítvány megtételével bizonyos fokig eléretett. A polgármestert leszávarták s ezzel kifejezést adott a törvényható-

ság többsége azon nézetének, hogy helyesli az indítványt. Ez elég legyen. A közigazgatás ellenőrzésére az interpelláció joga a legfőbb. Egyes dolgokban akarnak kérdéseket tenni, s ez az ülés végén hatálytalan lenne, mivel a városatyák eltávoznak. Ha az interpelláció-özön ezután is tart, lesz mód az erősebb intézkedésekre. Nem fogadja el a Várady indítványát, s javasolja, hogy a szakbizottság olyan véleményt adjon a közgyűlésnek, miszerint az indítvány ez időszerint nem indokolt.

Mihelffy Adolf szerint az interpellációk miatt megcsappant a városatyák érdeklődése; a 2-ik napon már alig van bizottsági tag. Más városban egy héttig is elhúzódik a közgyűlés. A helyzetet látva, valamit kell tenni, de nem megy oly messze, mint a Várady indítványa. Pl. csak a polgármester jelentéséhez lehetne szólni. Több városatyával egy javaslatot dolgoztak ki, amelyet felolvas. E szerint aki a polgármesteri jelentéssel össze nem függő kérdésben akar felszólalni, ezt a közgyűlés előtt az indítványkönyvbe bevezeti s ezt a jelentéssel kapcsolatosan felolvassák. Aki az ülés elején akarja elmondani interpellációját, ezt »sürgős« jelzővel írja be. Aztán a közgyűlés szavaz, hogy tárgyalni akarja-e a dolgot. A nem sürgős, vagy a jelentéssel össze nem függő interpellációkat az ülés végén terjeszthetik elő. Ha az első nap 6 órára nem ér véget a gyűlés, a tárgyakat felfüggesztik s az interpellációkat veszik elő. 6 óra előtt megkezdett ügyet azonban végig tárgyalnak az interpelláció előtt.

Dr. **Kurländer** Ede ezt nem fogadja el, mert a jelentés felolvasása előtt nem tudja, hogy mi van abban. Ezután rátér, hogy a második napi közgyűlésre nem járnak fel a városatyák. Ezen segíteni kellene, esetleg névsorolvasás által.

Dr. **Sonnenfeld** Zsigmond egyik indítványt sem fogadja el. Ügyrend és a törvény szabja meg a tárgyalás sorrendjét. De azt látja, hogy az interpellációk a kifizűtt ügyek tárgyalását eltolják. Eddig is szabálytalan volt az interpellálás s csak abuzus. A két indítványt egyesítsék. A sorrend megmaradjon, de az interpellációkat az 1-ső napon, 6 óra után terjeszszék elő.

közigazgatási formát állapíthatunk meg és pedig:

1. **A patriarchalis közigazgatás** — itteni letelepestüléstől idejéig 896 évtől az 1000 évig, vagyis a keresztységünk felvételéig;

2. **az egyházi vagy papi közig.** — az 1000 évtől az 1556 évig, vagyis mikor a káptalan innen elűzött;

3. **a fejedelemségi közig.** az 1555 évtől, midőn János Zsigmond Varadot elfoglalta — 1660 évig;

4. **török, vagy muzulman közig.** 1660 évtől az 1692 évig midőn török uralom alatt állottunk;

5. **a katonai közig.** (1692-től 1714 évig) a papság vissza-telepítése ideje alatt;

6. **a második egyházi közig.** az 1714 évtől a papság visszatelepítése után 1722-ik évig;

7. **a régi magyar közigazgat.** 1722 évtől, (midőn városunk a káptalannal az accordát meg kötötte) az 1848 évi függetlenségünk kiáltásáig;

8. **a szabadságharcunk ideje alatti közigazg.** (1848 év május 19-étől 1849. évben eiközvetkezett világios fegyverletéleig.

9. **az abszolút vagy Bachrendszer** alatt: 1849. évtől az 1861 évig;

10. **a provizorium** alatt: 1861 évtől 1867 évig s v. gr.;

11. **az alkotmányos közigazgatási formát:** az 1867 év őli a mai napig.

Mar most, miután városunk különböző közigazgatási rendszereit névszerint ismernők, térjünk át felsorolt közigazgatási formáinknak nagyvonásokban leendő közelebbi megismer-tetésére is.

1. A patriarchalis közigazgatás.

(896 évtől 1000 évig)

Mint hogy történelemünk nem csupán városunk keletkezési idejét, de még a magyarok bejövetele-ének évszámát sem tudják egész pontossággal megállapítani s így a legfőbb kérdésekben sem értenek teljesen egyet: épe-sséggel nem csudálkozhatunk azon, ha ugyszólván a másod-

rendű kérdések és dolgok, mint melyeknek egyikike **őseink közigazgatási rendszere is**, a legsötétebb homálytól fedve, egészen elburkolva állanak előttünk.

Pedig mivel itt betelepelve, maguknak egy otthont alkottak s így mintegy nagy családot képeztek, az anayi különböző természetű emberek között rendszerint előforduló nézeteltérések és jogviszonyok tisztázása, az igazságtétel, avagy a rakoncátlanokdók megfékezése, nemkülönbön egy bizonyos fegyelem fenntartása céljából, hogy **valamely közvellenébb és közelebbi joghatóság vagy vezetőség alatt állaniok kellett is — az kétséget nem szenvedhet.**

Azonban, hogy ezen fensőbbbségi jog vagy vezetés gyakorlása mily **alakban és mily módálítások között érvényesült és jutott kifejezésre**: azt mi, ma már több mint 1000 év után könnyen érthető okokból egész határozottan nem tudhatjuk.

Nem tudhatjuk pedig annál kevésbé, mert elődeink törzsek szerinti beosztása, kezdetleges

Értesitem a t. közönséget, hogy

LEIPNIK M. Bémer-téri czipő-, kalap-, uri divat és diszműáru üzletét
MEGVETTEM és azt a mai naptól kezdve a **legolcsóbb**
árak mellett ELÁRUSITOM. Tisztelettel **Reichard Dezső.**

Szokoly Tamás a régi ügyrend meghagyását kívánja, mert az indítványok a szólás-szabadságot korlátozzák. Ez az érdeklődést is csökkentené. Visszautasítja a stréberség vádját. A polgármesteri jelentés csak a közgyűlés napján van készen. Végül az interpellációk fontosságát fejtegeti.

Dr. Várady Zsigmond véleménye szerint fix-pontok megállapítása után lehetne megállapodásra jutni. A Friedländer indítványát nem fogadja el. Indítványát régi megfontolás alapján tette. Elismeri, hogy sokszor igen fontos dolgokban interpellálnak, de ezeket tegyék illő helyre. Az interpellációk ma nem nyugszanak törvényes alapon. A kritika hatékonyságáról lehetne beszélni. Ez tényleg veszene az ülésnek végéig. Nem ejti el az interpellációkat, de az ő indítványánál jobb megoldáshoz hozzájárul. Elvben helyesli, hogy úgy oldják meg a kérdést, hogy a kritika hatása meglegyen. E szempontból lehet az ő indítványát módosítani. Vegyék a kérdést komoly megfontolás alá. Azonban most határozottnak. Határozati javaslatot terjeszt elé, a mely szerint a szakbizottság azon véleményt adja a közgyűlésnek, hogy az ügyrend megváltoztatását jogi és törvényes szempontból kifogás alá esőnek nem találja.

Révész Jakab hozzászólása után dr. Stocker József kifejtette, hogy a polgármesteri jelentéshez bárkinek joga van hozzászólni s így azt is felhozhatja, hogy ez vagy az a dolog miért nincsen a jelentésben. Tehát csak ott lennének, ahol az interpellációkkal. De az interpellációkat nem szabad megszorítani, mert ebben van az igazi ellenőrzés. Minél többen hallják, annál jobb, inkább felkelti az érdeklődést. Ezért szükséges, hogy az ülés elején tegyék meg az ilyen felzólásokat.

Radó Ignác nem lát veszélyt benne, ha akármelyik indítványt fogadják el.

Dr. Gyémánt Jerő szavazatát indokolja. Inkább tulkapások legyenek, mint silányabb ellenőrzés.

Dr. Friedländer Samu azért nem fogadja el dr. Várady mostani javaslatát, mert ez sokak szavazatát irányítaná. Tartsák függőben a kérdést. Ajánlja, hogy a szakbizottság véleményezze, miszerint: bár nincs jogi akadály,

és kultiválatlan életviszonyaik, a még csak bölcsőjében is alig ringó ipar és kereskedelem iránti érzékihiányuk, harcias természetük s egyáltalán az ezen faktorok által teremtette helyzet csakis azon következtetésre juttathat bennünket hogy **egy szerves és rendszeres vezetésnek teljeseen hiányában voltak.**

De mert hát a fentebb jelzett okokból valamely egységes jog fensőbbiség vagy vezetés alatt mégis csak állaniok kellett, ezen vezetés, mivel az itt megtelepedettek egy nagy családot képeztek, **gyaníthatólag hasonló lehetett** a mindennapi családi életéhez, melyben is a családtagok feletti felügyeleti jogot a **családfeje gyakorolja**, a rendelkezések végett az intézkedik vitás kérdésekben az dönt s a fejelemet is az tartja fenn.

Igy tehát a mai közigazgatás keretébe tartozó mindennemű intézkedések, őseink idejében az e célra kiválasztott család, vagy **törzsfő kezeibe lévén letéleményezve**, ez összes jogokat is mintegy **patriarchalisan** az gyakorolta.

Hogy az ilyetén joggyakorlás minden egyes intézkedése csupán csak **szóbeli rendelkezésekre szorítkozhatott**, ha figyelembe vesszük őseinknek civilizálatlanságával kapcsolatos irástudatlanságát, valamint a megfelelő törvények hiányát — annak igazolása bizonyításra nem szorol.

Onként érthető, hogy mert ezen időből, a jogot szolgáltató családfeje egy tagjának neve sem marad reánk vissza, így azok közül egyetlen egynek sem ismerhetjük nevét.

hogy az ügyrend megváltoztassák, de közjogi szempontból félt, nehogy a kritikát megszorítsa; a módosítás ezért nem kívánatos. Az indítványt ez idő szerint vegyék le a napirendről.

Mezey Mihály indítványozta, hogy a közgyűlés utasítsa a tanácsot, miszerint az ügyrend átdolgozása iránt intézkedjék.

Tóth Márton indítványozta, hogy az indítványnak az ügyrend átdolgozásáig függőben hagyását véleményezze a szakbizottság.

A vita berekesztése után a szakbizottság dr. Várady Zsigmond újabb javaslatát fogadta el, a Mezey Mihály indítványával együtt.

Ujabb audienciák.

Budapest, febr. 5.

Egyik estilapnak jelentik Bécsből a következő szenzációs hírt:

Az udvari körökben szokatlannul ideges a hangulat. Eddig a hivatalos apparátus meglehetősen utját állotta, hogy a kormány pozíciójára káros hírek kiszivárognak a Burgból, most azonban a magyar delegáció magyar tagjai közvetlen impresszióját nem fojthatják el a legnagyobb titkolózással sem. S a legújabb napok eseményei csak megerősítik azt a meggyőződést, hogy a **Tisza kormány napjai megvannak számlálva.**

Minden előjel arra vall, hogy a legközelebbi napokban lényeges változások állanak be a magyar politikában.

Azok az elemek, amelyeknek a befolyása itt döntő: az osztrák politikusok egyre-másra készülnek az uralkodó elé, aki nem bírja elfojtani az izgatottságát amiatt, hogy a kibontakozás egyre késik. Tegnap — mint ismeretes — Beck tábornagy volt kihallgatáson az uralkodónál.

Ez az audiencia két óránál tovább tartott s külső körülményei is nagyon érdekesek voltak.

Beck a Burg hátulsó lépcsőjén ment az uralkodóhoz s **kihallgatása alatt háromszor ment udvari futár a hadügyminiszteriumba.** A vezérkari főnök a királytól egyenesen a közös hadügyminiszteriumba ment s **az egész délutánt ott töltötte a hadügyminiszter és két osztályfőnök társaságában.**

Ma Körber miniszterelnök és Pitreich hadügyminiszter kerülnek magánkihallgatásra a királyhoz, bár a kabinetrodában erősen titkolják az audienciákat.

Szerdára három magyar politikust is meghívna magánkihallgatásra. Be akarja várni az udvar a hadügyminiszter hétfői nyilatkozatának a hatását s akkor véglegesen dönt. Eszerint még egészen nem biztos, hogy **Tiszának** módja lesz-e az ultima rációval élnie. Sőt beavatott körökben nagyon valószínűnek tartják, hogy a választásokat már nem Tisza vezeti.

A legérdekesebb, hogy **Tisza** teljesen be van avatva a viszonyokba, de még mindig bizik. A tullicizálás politikája egyszer már beütött neki, azt hiszi, újból sikerül. Legveszedelmesebb vetélytársa, **Khuen-Héderváry**, egyelőre lőtávolon kívül van. Ha addig elér valamit, amíg vissza nem tér, az a reménykedése, mindent megment. Azonban jóformán egyedül Tisza ennyire optimista. Az udvari köröknek egészen más a véleményük.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liceum bójtai estélye.
Márcz 10. Kath. Szabad Liceum bójtai estélye.
Márcz 24. Kath. Szabad Liceum bójtai estélye.
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetésükdíjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **Jóváhagyott bíróválasztás.** Egy éve már elmúlt, hogy Belényesben az általános tisztújításnál **Ilyés Adalbert** nagy többséggel bírónak választották. Kerényi János és még több választó azonban megfélebbezte a bíróválasztását előbb a vármegyéhez s mikor itt felebbesztésével elutasították, a közigazgatási bizottsághoz. Kerényi és társai azt kifogásolják, hogy **Ilyés Albert** nyugalmazott állami hivatalnok és takarékpénztári igazgató. A közigazgatási bizottság a panaszkérvényt elutasította s **Ilyés Adalbert** megválasztását jóváhagyta.

* **Uj titkos tanácsos.** A király — mint a hivatalos lap tegnapi száma jelenti — **Whinitzi** és **telteni Kinsky** Károly herczeg első osztályú követségi tanácsosnak a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

* **A választói jogosultság.** Szepesvármegye törvényhatósága feliratot intézett a képviselőházhoz a választói jog reformja tárgyában. A kérelem nemzeti szempontból nem kifogásolható ugyan, de nagyon is elfűt nem csak az eddigi törvényektől, de még inkább attól a törekvéstől, hogy a választói jog kiterjesztésék. Szepesmegye azt kéri, hogy csak azoknak legyen szavazati joguk, akik magyarul írni, olvasni, számolni tudtak. A feliratot pártolás végett Nagyvárad városának is megküldötték. A jogügyi szakbizottság véleménye szerint a kérdés felett térjen napirendre Nagyvárad város törvényhatósága, mivel a választási törvény ugy is revízió előtt áll.

* **A színház tűzbiztonsága.** A chicagói színházégés óta mindenfelé a színházak tűzbiztonsága érdekében tárgyalnak. Nagyváradon már befejezték e tekintetben a tanácskozásokat. — **Breymann Gusztáv** budapesti magánmérnök hosszú beadványt intézett tegnap Nagyvárad városához, amelyben a színház tűzbiztonságára tesz javaslatot. Különösen a kijáratok megkülönböztető jelzését tartja fontosnak.

* **Eljegyzés.** **Sziládky** Ernő nagyváradai előkelő polgár kedves és nagyműveltségű leányát **Annuskát** a napokban jegyezte el **hellbrücki Schuch** Richárd cs. és kir. főhadnaggyal.

* **Mozgalom Helmer-Fellner ellen.** A kolozsvári Nemzeti színház ügyében tudvalevően interpellációt intézett gróf Tisza István miniszterelnökhöz Rákosi Viktor képviselő. Az interpelláló kérdése az volt: **tűrheti-e a magyar nemzet, hogy magyar nemzeti színházat magyar pénzen osztrák építészek építsenek holott kitűnő színházépítőink vannak otthon is.** Ugyane tárgyban a magyar építészek küldöttsége is megkereste Tisza grófot, hogy **Helmer-Fellner**eket utasítsa vissza. A miniszterelnök válasza nem volt megnyugtató. Most

is tulél számtalan megbukott vagy kérészeletti sikerre jutott darabot.

Haller Irma volt Denise. Ha nincs is meg a szerephez a kellő hangyaga, de meg van a temperamentuma s a hol pajkosság kellett, ott meg is állta a helyét. A naiv jelenetek közül a II. felvonás elejét úgy játszotta, akár a Drótostóban a szobaleányt; ezt a kis vaskos elcsuszást leszámítva, egyébként élénk, temperamentumos játéka mindvégig igen tetszett, sőt az első felvonásbeli »Alleluja« ének-szó is sok tapsot kapott, még pedig megérdemeltet.

A többi szerep jórészt az ismert régi jó kezekben volt. Csak az keltett meglepetést, hogy Champlaten szerepét, a *tenoristáét*, hogyan kapta *Dési*, a társalgó és *hösszerelmes*? Ez annak a spórolási rendszernek egy disz-peldánya, a melynek végeredményeként majd Somogyi á la Frizzo egymaga lesz Celestin és Floridor, Denise és Fernande. Mit ér Deésinek minden sikkes játéka, ha sikk és hang nélkül kell énekelnie? Ambíziós színészt az ilyen erőltetés csak elkészerít, a közönségnél pedig olyan rekordot érhet el Somogyi a Frizzós-kó-dás terén, hogy egymaga lesz közönség is. —r.

Bibliás asszony. Ezt a kellemes zenéjű operettet adják ma Szigligeti-színházban Haller Irma, Parlaphy Kornélia, T. Pogány Janka, Agnelly Irén, Horváth Kálmán, Erdélyi Miklós, Szathmáry, Bérczivel a főszerepekben. Horváth Kálmán elénekli a híres *vár-vár*-kuplét.

A vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz, d. u. 3 órákor félhétárakkal színre kerül a *Nebántsvirág* Haller Irmával a címszerepben, este rendes helyárakkal Eysler nagy operettje a *Vándorlegény*.

Egyenlőség. Barie nagyhatású fantáziája lesz a színház legközelebbi újdonsága. Az igazgató korhű jelmezeket és új diszleteket készített a nagyszabású újdonságra.

MULATSAG.

Farsangi Naptár.

Február 6. Helyőrségi bál.
Február 6. Postaaltisztek és szolgák bálja a Zöldfában.
Február 7. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Február 10. Kath. Kor. bálja.
Február 15. Gyermekebarát Egyesület estélye a Keresk. Csarnokban.
Február 16. Jogásztánczestély a Zöldfában.

Helyőrségi bál.

A tegnapi nap folyamán hire futott egész Nagyváradon a mai helyőrségi bál egyik kedves meglepetésének. Többen beszéltek, nem lesz hát indiskréció, ha még többen olvassák.

Villanyfény mellett fogunk táncolni a Kereskedelmi Csarnokban.

A tisztikar külön erre az alkalomra bevezetette a Csarnok disztermébe a villanyfényt s a mai helyőrségi bál lesz az első Nagyváradon, a melyen az uniformis villamfényben ragyog.

Pedig ez a villam-bevezetés teljesen fölösleges fényezés.

Ragyog a tisztai bál ugyanis minden villamfény nélkül. Ragyog azoktól a bájos arcoktól, melyek mosolyára büszkén feszül meg az atilla vagy a tisztai kabát s a melyek minden évben a legszebb fényt árasztják a helyőrségi bálra.

A mai tisztai bál iránt oly nagy az érdeklődés, hogy annak sikere előre is biztosított-nak látszik. Kezdetre a Kereskedelmi Csarnokban 9 órákor.

A Katholikus Bál iránt, minél közelebb jön a bál terminusa, annál nagyobb az érdeklődés. Nemcsak városunk számos előkelő családja készül erre a mulatságra, hanem a vidékről, sőt a szomszéd megyékből is számos uri család részvételét jelezték. A rendezőségnek nagy gondot adott a meghívók expedíálása. **800 meghívót** kellett szétküldeni s most is egyre újabb címekre kérnek meghívókat, a mely kérésnek a rendezőség a legnagyobb készséggel tesz eleget.

A bál iránti érdeklődés forrása a fiatalságnál az a tudat, hogy a Katholikus Bál elite-bál, de azért a hivatalos feszesség helyett a kedélyesség uralkodik fölötte. Az idősebbeket a kellemes társaságon kívül vonzza a nemes czél, a melynek javára a bál tiszta jövedelmét fordítják; a tiszta jövedelem ugyanis a Kath. Szabad Liceumé lesz.

A bál előkészületeinek közelebbi részleteit holnap közöljük.

Jogásztánczestély hushagyókedden.

Kik nyitották meg régi szokáshoz híven az ideai farsangot egy meglepő sikerű előkelő tánczestélyvel?

A *jogászok*.

Ezt különben felesleges is kérdezni, hisz ugyanis mindenki tudja, annak az estnek emléke be van vésvé kitörölhetetlenül minden ifju bohó leányszívbe.

Ugyanők, e vidám fiúk nem elégedtek meg a tánczest s az azt követő fényes bál sikerével. Ők *bezárni* is akarják a farsangot. E hó 16-án hushagyókedden ismét tánczestélyt rendeznek s ezzel hivatalosan lezárul a mulatságok időszaka.

A jogásztánczestély szép reménnyel kecsegteti az ifjakat, mert ahány szép asszony és leány van, mind jelen akar lenni a Caraeval herczeg temetésén.

A jogásztánczestély a Zöldfa termében lesz s Bura Károly bandája fog muzsikálni. A meghívókat legközelebb szétküldi a rendezőség, melynek lelke *Frankó* József.

A Gyermekebarát bálja.

A nagyváradai Gyermekebarát egyesület 15-én a Kereskedelmi Csarnokban nagy bált rendez, melyen előkelő leányok és ifjak jelmezben fogják bemutatni a Palotást. A szép nemzeti tánczot *Kovács* Tivadar balletmester tanítja. Az első próba vasárnap délben lesz. Az estély élén *Ritók* Zsigmond áll. A meghívókat a napokban expedíálja a rendezőség.

Igazságszolgáltatás.

Soós bíró a törvényték előtt. A megvesztegetéssel vádolt dr. Soós Kálmán törvénytéki bíró ügyét holnap, február hó 8-án kezdi tárgyalni az igazságügyminiszter által delegált pestvidéki törvényték büntető tanácsa. A tárgyaláson *Rónai* Kamil kir. táblai bíró fog elnökölni, a vádat dr. *Magyar* István királyi ügyész képviseli, a védelmet dr. *Veisz* Sándor látja el. A tárgyalásra számos

tanu (nagyrészt ügyvéd) van beidézve, úgy, hogy ítéletre előreláthatólag majd csak kedden este kerül a sor.

Színpad és valóság A bünkrónikának sok érdekes fejezete között bizonyára első helyet érdemel az a drámai jelenet, amely két nap előtt játszódott le előbb egy színház nézőterén, azután a rendőrség előtt.

Londonban történt a következő érdekes eset: Az Avenue színházban valami megkapó drámát adtak, amelyben a hőst, egy ismeretlen gonosztevőt vallomásra bírja a lelkiismerete. A darab nagyon erős s a hatása mély volt a hallgatóságra.

A harmadik felvonás közben a nézőtérn egyszerre összeesett valaki. A szomszédok segítségére siettek az elájult nézőnek, kit aztán kivezettek a folyosóra. Ott az orvos ápolás alá vette s egy kis élesztésre jobban is lett a beteg.

— Kísérjenek a rendőrségre, — sugta ekkor a beteg. — De azonnal . . . fontos közlendőm van.

Tíz perczel később a kerületi kapitányságnál volt s ott a következőket mondta.

Tartóztasson le, mert én embert öltem . . . Régen, már tíz év előtt . . . Eddig senki sem tudta . . . de nem bírom tovább magamban őrizni a titkot . . .

Es elmondta, hogy ő Thomas Webster, amerikai származású ügynök. Tíz évvel ezelőtt Liverpoolban egy éjjel leütött egy embert az utcán s azt kirabolta. A gyilkost annak idején nem lehetett megtalálni. Most azonban régi lelkiismereti furdalásait felébresztette a színpadon látott dráma.

Az érdekes pszichológiai eset nagy feltűnést kelt.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 128. Bérletszám 118. (páros.)

Ma, szombaton 1904. február 6-án:

Bibliás asszony.

Operette.

S Z E M É L Y E K.

III-ik Ernő, cziril király	—	Horváth Kálmán
Chatelrois márk	—	Erdélyi Miklós
Beagany herczeg	—	Szathmáry Arpád
Celestin karmester	—	Bérczy
Polgármester	—	Bognár
Chatelrois márk	—	Haller Irma
Thea	—	Parlagi Kornélia
Sarah	—	Agnelly Irén

HELYARAK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10 től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órákor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdetre fél 8 órákor, vége 10 órákor.

Holnap, vasárnap február 7-én

Délután 3 órákor fél helyárakkal:

Nebántsvirág.

Operette.

Este 7¹/₂ órákor rendes helyárakkal:

Vándorlegény.

Operette.

TAVIRATOK.

A miniszterelnök Beszterczen.

Budapest, febr. 5. (Saj. tud. táv.)
Tisza István gróf anyósa betegágyához Beszterczére utazott.

Az orosz-japán háboru küszöbén.

Pétevár, febr. 5. (Saját tud. táv.)
Az orosz hadsereg több hadosztályát mozgósítják Mandsuria felé.

Paris, február 5. (Saját tud. távir.)
Minden jel arra mutat, hogy Japán és Oroszország között elkerülhetetlen a háboru.

Japán feltétlenül követeli, hogy Korea független maradjon s e mellett Mandsu országban is követeli a kínaiak független uralkodását orosz beavatkozás nélkül. Japán e feltételekért kész megverekedni, még pedig minden nagyhatalmu segítség nélkül. Minden kül beavatkozást, nemzetközi közbelépést visszautasít.

Pétevár, febr. 5. (Saját tud. távir.)
A csapatokat Mandsuria határán koncentrálnak, mert a Japánok becsempészet áruhába öltözött csapataitól félnek. A Japáni csapatok ugyanis elvághatják az oroszok útját lerombolva a hidakat s megrongálva a mandsuriai vasutakat.

London, febr. 5. (Saját tud. távir.)
A császár türelme elfogyott s most már határozottan sürgeti a háboru megindítását.

Tokio, febr. 5. (Saját tud. távir.)
A jövő hét elején a háboru kitörése biztosra várható.

Csifu, febr. 5. (Saját tud. távir.)
A japán flotta Port Artur előtt 6000 embert próbál partra szállítani. Az eddig előre látható jelekből ítélve az első útkezet Csifu táján fog megtörténni.

London, február 5. A Central News sőuli táviratot közöl, amelyet február 4-én délután 1 óra 40 perczkor adtak fel Söulban. A távirat így szól:

Oroszország megkezdte a készülő dráma első felvonását. Port-Arturban 6000 főnyi orosz sereg szállt hajóra, hogy Koreába induljon. Az orosz flotta kíséri ezeket a csapatokat, mert valószínű, hogy a japán hajóraj megtámadja. A 6000 főnyi orosz sereg, ha a japán hajórajt elkerüli, Chemulpóban fog partra szállni s onnan Söulba indul.

London, február 5. Néhány lap hire szerint Port-Arturban mintegy 1000 főnyi orosz csapatot vezényeltek hajóra a Koreába való szállítás végett. A szállítóhajókat orosz hadihajó kíséri. Arra számítanak, hogy a csapatok Csemulpóban szállnak partra. Washingtonban több lap arról értesül, hogy az amerikai miniszterelnökség azt a hirt vette, hogy hat orosz cirkálóhajó indult Niucsvangból Koreába.

Port-Artur, február 4. Az orosz hajóhad, amely szerdán indult ki a tengerre, tegnap ismét visszatért ide, azonban nem vonult be a kikötőbe.

Elveszett 50 ezer korona értékű könyv.

Belgrád, február 5. (Saj. tud. táv.)
A belgrádi konakból Sándor király meggyilkoltatása idején egy drágakövekkel diszes kötésű régü evangéliumos könyv, mely 50—60 frank értékű régiség, nyomtalanul eltűnt. A könyv eltűnését most vették észre.

Diplomáciai határozat a királygyilkos szerb tiszték ellen.

Belgrád, febr. 5. (Saját tud. táv.)
Muraviev orosz követ indítványára a szerb udvarban levő külföldi diplomaták elhatározták, hogy a míg a királygyilkos tiszték a szerb hadseregből el nem bocsáttatnak, nem vesznek részt Péter király udvari bálján.

Udvari bál Berlinben.

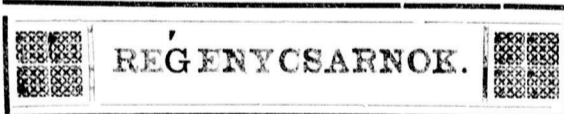
Berlin, február 5. Tegnap este volt az első idei nagy udvari bál, amelyen jelen voltak az udvari méltóságok, a császári pár udvari kísérete, a főemesség számos tagja, a diplomáciai testület, gróf Bülow birodalmi kancellár és a miniszterek, a tisztikar és más egyéb előkelő személyiségek. A császár sokáig társalgott a diplomáciai testület tagjaival, különösen a japán követtel. (M. T. I.)

Chamberlain folytatja akezióját.

London, február 5. A Robson-féle indítvány tárgyalásának folytatását Chamberlain bevétele után holnapra halasztották. Chamberlain keményen támadta az ellenzékot és kijelenté, hogy az ellenzékot a kormány békés szándékai tartották vissza a készülődéshez. (M. T. I.)

Spanyol politikai afférek.

Madrid, február 5. Tegnap újból két párbaj volt és pedig Morate és Villanueva újságírók, valamint Soriano és Korrefeniz képviselők között. A második párbaj véres lefolyású volt. (M. T. I.)

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

57

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Irtá: Max Pémberton.

Ugy tetszett nekem, hogy a sziget csak játszik velünk, mint a macska az egérrel. Az egyik pillanatban ujongott bennünk a lélek, mert tele tödövel szivhattuk a tiszta levegőt; a következő perczben pedig mindnyájunk lélekzete elfulladt, mert a nehéz, fojtó köd úgy megülte a mellünket, hogy szinte ájultan roskadtunk össze. Azt mondtam magamban, hogy minden más tanya paradicsom ehez a gyilkos változatossághoz képest; még a szigeti álom, amelyből nincs fölébredés, se lehet rosszabb ennél a szorongó vergődésnél, mely minden pillanatban halállal fenyegetett.

— Doktor — kiáltottam föl lihegve, — akár a Czerny Edmond házába, akár máshová — mutassa meg az utat és vezessen oda bennünket rögtön! On is tudja, hogy ennél a mostaninál rosszabb sors nem érhet bennünket. Előre hát: s mi követjük, kárhová vezet!

— Ugy van! Ugy van! — kiabálták a többiek is egy szívvel-lélekkel.

A kétségbeesés sarkalta őket; minden reményük az volt, hogy innen szabadulhassanak s ezért a reményért szívesen kockáztatták az életüket is. Ha itt maradnak: bizonyos, hogy elpusztulnak; ha elmennek innen: még lehet reményük a szabadulásra s ebbe a reménybe kapaszkodtak szorongó lelkük görcsös erejével. Még most is látom Bligh Pétert, amint ántorogva talpra ugrik és szilajon hörgi:

— A vulkán szája is jobb, mint ez az átkozott erdő! Vezessen, doktor, vagy itt halok meg a lábaim előtt!

Ezt mondta, s amint a doktor előre szaladt, mindnyájan lihegve, lélekszakadva futottunk utána az erdőben, a fekete mocsár felé, ahol ritkább volt a köd. Csodálatos, mesés kép volt az, amit egy pillanatra láttunk, midőn a völgytorok páráján tavarohantunk. Főnt, a levegőben a madarak ezrei kavargtak, amint a szél ide oda csapdosta őket, s midőn a meghasadozó felhők kebléből ki-kitört a villámok gyújtó tüze, tizével, huszával buktak alá szárnyaszegetten; lent a völgyben a négylábú állatok farkai kergetőztek; ökrök és juhok, kecskék és kutyák nyargaltak őryöngve keresztül-kasul, betöltve ijedt bőgésükkel, vonításukkal a levegőt, melyet a cikázó villámok egyre hasogattak. S mind ennek tetejébe a kitört fák szörnyű ropogása, a szörnyű égzengés, az orkán szilaj bömbölése, a villámotól sújtott fák lobogó lángja... oh, micsoda kép volt ez, ha rá gondolok!

Amikor a doktor azt mondta, hogy Czerny Edmond házába vezet bennünket, fogalmam se volt róla, hogy mi lehet a szándéka, vagy hogyan akar oda jutni. Tudtam, hogy csónakja nincsen, mert különben már mondta volna; arra meg gondolni se lehetett, hogy innen jussonk el a tenger alatti városba, mert a felkorbácsolt tenger oly magasan járt a szirtok közt, hogy nemcsak ember, hanem még csónak se állhatott volna meg ottan.

Továbbá a doktor nem is a tenger felé szaladt, hanem atlé a fekete, piócás mocsár felé, amelybe a mult éjszaka Bligh Péter belevágta az első haramiát...

Ez a víz most is oly csöndes és fekete volt, mint azon az első éjszakán s mikor elszaladtunk mellette a paron, önkénytelenül eszembe jutott az a rémes hajtóvadászat, amelyből alig tudunk megszabadulni s hozzáva gondoltam arra, hogy mit várhatunk Czerny Edmondól és embereitől, ha a doktor csakugyan közéjük vezet bennünket... Ez járt a fejemben még akkor is, midőn a doktor megállt egy szakadék előtt, amely elzárta az utat.

Soha nem láttam ennél zordonabb, vadabb helyet. Két oldalt több száz lábnyi magas, meredek fal nyult föl az égbe, oly közel egymáshoz, hogy kiterjesztett karral mind a két falat elérhettem; a sikátor végében volt egy széles száju kut-forma nyílás, mely függőlegesen ment le a földbe, ezen túl pedig feneketlen szakadék tátongott. Oda kuszunk a kut szájához s mihelyt oda értünk, oly halálos csönd fogott körül bennünket, min ha éjjel temetőbe tévedtünk volna. A kanyargó sziklasikátorba ugyanis nem talált utat a szél s a gigászi falak úgy elfogták a tomboló orkán bömbölését, hogy egy hang se jutott el hozzánk.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

Vitakozóknak. (Margita.) Önök azt tették meg, hogy mint fiatal emberek egy mulatság alkalmával képes levelező-lap nem lévén kezességükben egy kézelőn fejezték ki névaláírásuk által hódolatukat, egyik ottani fiatal leány ismerősüknek. Ennek az ártatlannak és mint önök írják minden czélatosságot kizáró ténykedésüknek neheztelés lett az eredménye. Es most azt kérdezik, van-e ok neheztelésre? — Jóllehet valami sikerült ötletnek mi sem tartjuk, de arra, hogy ezért az illető, aki kapta, megnehezteljen, nem látunk rá

okot, — kivéve, ha a szöveg rejtene magában ilyesmit. Az önk pátriája kisebb fészek lévén, mindjárt mások és tegyük hozzá szigorubbak a vélemények, ami magyarázatát abban leli, hogy minden legcsekélyebb dolgot rögtön megtud mindenki és saját meggyőződése szerint bírálhatja. Így lehet most is. Az önk képtelen kezelő levelező lapja tán éppen az újság ingerével hatott és szokatlanságával idézhette elő ezt a nem várt hatást. Véleményünk szerint nyugodtak lehetnek, hisz 12-en irták nevüket a kezelőkre, a kik közt mindenestre volt olyan is, ki bensőbb tisztelettel viseltetett az iránt a fiatal leány iránt, a mi a sértést már eleve kizárja. Es legjobb lesz, ha a duzzogó szép lányt a legközelebbi alkalommal felvilágosítva megkérjük, hogy neheztelésének súlyos terhét vegye le vállairól.

KOZGAZDASAG.

Védekezés a gyökérvész ellen. A gyökérvész a répának igen veszedelmes betegsége, mely közvetlenül a kikelés után támadja meg a fiatal növénykét, a minek azután rendszerint elhalás szokott az eredménye lenni. Némely helyen kedvező viszonyok között oly nagy pusztítást visz véghez a fiatal répavetésben, hogy azt ki kell szántani s valamely más növényvel vetni be, mert annak újból répával való bevetése ugyanis czóltalan lenne, mivel azon még sokkal nagyobb arányokban mutatkoznék ezen betegség. A betegség okozóját a 70-es években fedezték fel, a mely nem más mint az u. n. *Pythium de Baryanum* nevű gomba. A betegség ellen védekezni igen bájos, mert előfordul az azt okozó gomba ugy a magban, valamint a talajban s e szerint a védekezési eljárásoknak is mindkettő ellen kell irányulnia. Védekezh-tünk ellene ha a magot 1%-os karboloidatban, 1—2%-os kén-savas vagy 1%-os bordói keverékben pácoljuk.

A mag csiraképessége a csávázás alatt bizonyos csökkenést szenved, még pedig leginkább megéri a karboloidatot s ezért ezt lehetőleg kerülni kell, hanem e helyett inkább bordói levet alkalmazunk. Kellő csávázás után sem nézhetünk azonban biztos reménnyel a répa növekedése alá, mert a talaj néha oly mérvben inficziálva van — különösen olyan esetekben, ha a répa rövidebb időközökben következik egy és ugyanazon talajon — hogy azon a répatermelés teljesen lehetetlenné válik a gomba kártételei miatt. Ilyen esetben legcélszerűbb lesz a répának azon talajra való vetését pár évig szüneteltetni. Németországban ilyen sikeresen alkalmazzák ezen betegség ellen a szuperfoszfát gipszet, melyből hektáronként 300—400 kgot alkalmaznak.

Értéktőzsdé

	Budapest, febr. 5.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, febr. 5.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.99
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. febr. 5-án.

Magyar aranyjárdék 4	119.25
Magyar koronajárdék	99.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/1	90.90
Magyar asuti kölcsön ezüstben 2 1/2	98.80
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—

Magyarföldtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmé ési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	208
Magyar nyeeomény-sorsjegy-kölcsön	164
Tiszaszabályzás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	100.50
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék papirban	120.50
Osztrák járadék aranyban	100.50
Osztrák korona	155.
Osztrák államsorsjegyek	1610.
O ztrák magyar bank részvény	76.625
Magyar hitelbankrészvény	670.—
Osztrák hitelintézet részvény	670.—
Párisi vista	1904
29 frankos arany (Napoleon'dor)	116.95
Némebirodalmi márka	239.57
Londoni vista	45.52
20 márkás arany	23.45

A szerkesztősről felőlés:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A „Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerék és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

522

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok

stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Gyár: NYERGES-UJFALU (Esztergom m.)

Sürgőnyezim: Eternit Budapest.

Telefon 12--92.

Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső-Ausztria.)

ETERNIT-PALA**AZ BESZT-CZEMENT-PALA****HATSCHEK LAJOS SZAB.**

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 33.

624 Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Evi gyártás 1500 kocsi rakomány. — Kérjen ismertetést.

Még egy pár napig tart

az eladás a volt Andriska-féle üzletben (volt Kunz József és Tsa helyiségben), most már minden árban eladjuk a raktárt.

1 méter csipke	— — — —	2 fillértől feljebb.
1 » aljzsinór	— — — —	1 » »
1 matring selyem	— — — —	2 » »

és a többi cikkek hasonló árban.

Tisztelettel

Kovács L. és Társa*Az előre haladt idény miatt*kiváló minőségű női divat-, pipere- és blous-ujdonságok
izléses és finom gyermek-ruhák**teljesen leszállított árban**

414

adatnak el

Mezey Sándor női divat- és gyermek-ruha-
raktárában
Nagyvárad, Szent László-tér.**A farsangi idényre**

urak részére

frakk-ingek, keztyük, czilinderek, angol kalapok

s mindennemű pipere-cikkek

legjobb minőségben a lehető legmértányosabb árakon kapható

Mezey Sándor angol- és francia úri divat
raktárában
Nagyvárad, Szent László-tér.